

Spis treści

Wykaz skrótów	17
Akty prawne	17
Periodyki	18
Inne	18
Wstęp	21
Rozdział pierwszy	
Działalność gospodarcza. Zagadnienia podstawowe	25
I. Podstawowe pojęcia	25
1. Uwagi ogólne	25
2. Pojęcie działalności gospodarczej	26
3. Podstawowe wyznaczniki działalności gospodarczej	28
4. Przedsiębiorstwo podmiotu gospodarczego (np. spółki)	30
5. Pojęcie przedsiębiorcy. Konsekwencje prawne	32
II. Zasada wolności gospodarczej	34
1. Współczesne wizje wolności gospodarczej	34
2. Wolność gospodarcza. Założenia podstawowe	41
3. Normatywna struktura wolności gospodarczej	43
4. Doktrynalne odniesienia wolności gospodarczej	45
5. Wolności i swobody gospodarcze w perspektywie Układu Europejskiego	47
6. Konstytucyjne ujęcie wolności	50
7. Zasada równości (prowadzenie działalności gospodarczej na równych prawach)	59
III. Wpis do rejestru. Krajowy rejestr sądowy	61
1. Istota nowego prawa rejestrowego	61
2. Rejestr przedsiębiorców	64
3. Rejestr stowarzyszeń i innych organizacji nie będących przedsiębiorcami	65
4. Rejestr dłużników niewypłacalnych	66
5. Ewidencjonowanie działalności gospodarczej	67

6. Podjęcie działalności gospodarczej w rolnictwie w zakresie produkcji rolnej i zwierzęcej, ogrodnictwa oraz sadownictwa	71
7. Rejestry podmiotów gospodarczych	73
IV. Prowadzenie działalności gospodarczej przez obywateli państw obcych i osoby zagraniczne	76
1. Uwagi ogólne	76
2. Zasada równości w zakresie działalności przedsiębiorców zagranicznych	77
3. Podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej przez obywateli państw obcych	79
4. Zasada wzajemności jako konsekwencja zobowiązań międzynarodowych i procesów integracyjnych	80
5. Prowadzenie działalności gospodarczej przez osoby zagraniczne przy braku wzajemności	81
6. Ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej przez inwestorów zagranicznych na podstawie ustaw szczególnych	82
7. Inwestorzy zagraniczni w okresie przejściowym	84
A. Sytuacja podmiotów zagranicznych działających na podstawie ustawy z 1982 r.	84
B. Spółki działające na podstawie ustawy o spółkach z udziałem zagranicznym z 1991 r.	85
C. Ulgi i zwolnienia	87
D. Stosowanie noweli z 1996 r. ustawy o spółkach z udziałem zagranicznym	90
E. Stosowanie prawa w okresie przejściowym	93
V. Oddziały i przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych	94
1. Oddziały przedsiębiorców zagranicznych	94
A. Istota i pojęcie	94
B. Zakres działalności oddziału. Podstawowe wyznaczniki oddziału	99
a. Uwagi ogólne	99
b. Podmiotowość prawna	100
c. Konsekwencje prawne braku podmiotowości prawnej	102
d. Zdolność samobilansowania	103
e. Rozwiązywanie problemów wielokrotnego opodatkowania	106
f. Wyodrębnienie organizacyjne i strukturalno-techniczna samodzielność	107
g. Zakres prowadzonej działalności gospodarczej	108

C. Oddziały działające na podstawie przepisów szczególnych	108
a. Oddziały zagranicznego zakładu ubezpieczeń	109
b. Oddziały banku zagranicznego	110
D. Reprezentowanie przedsiębiorcy zagranicznego	110
E. Wpis do rejestru przedsiębiorców	113
F. Zakaz wykonywania działalności gospodarczej	114
2. Przedstawicielstwa zagraniczne	117
A. Uwagi ogólne	117
B. Pojęcie przedstawicielstwa	118
C. Przedstawicielstwo a oddział	118
D. Istota i zakres działania przedstawicielstw	119
E. Wpis do ewidencji	121
F. Zaświadczenie	123
G. Odmowa wpisu do ewidencji	124
a. Uwagi ogólne	124
b. Zagrożenie dla bezpieczeństwa i obronności państwa	124
c. Zagrożenie dla ochrony ważnego interesu publicznego	125
d. Zagrożenie dla ochrony tajemnicy państwowej	126
e. Przekroczenie zakresu działania	127
f. Nieusunięcie braków formalnych	128
VI. Samorząd gospodarczy	128
1. Istota samorządu gospodarczego	128
2. Konstytucyjne podstawy samorządu gospodarczego	129
3. Istota samorządu gospodarczego	130
4. Funkcje samorządu gospodarczego	132
5. Uprawnienia samorządu	134
6. Zasady działania	136
7. Ustrój samorządu gospodarczego na tle innych samorządów	137
8. Inne formy samorządu	138
A. Uwagi ogólne	138
B. Samorząd rolniczy	139
C. Samorząd pracodawców	140
D. Samorząd rzemieślniczy	141
E. Samorząd wolnych zawodów	142

Rozdział drugi

Koncesje i zezwolenia w działalności gospodarczej 144

I. Istota koncesji i zezwoleń	144
II. Koncesjonowanie działalności gospodarczej	146
1. Górnictwo i kopalnictwo	146
2. Wytwarzanie i obrót materiałami wybuchowymi, bronią i amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym	148
3. Wytwarzanie, przetwarzanie, magazynowanie, przesyłanie, dystrybucja i obrót paliwami i energią	154
4. Ochrona osób i mienia	156
5. Transport lotniczy oraz wykonywanie innych usług lotniczych	158
6. Budowa i eksploatacja autostrad płatnych	162
7. Zarządzanie liniami kolejowymi oraz wykonywanie przewozów kolejowych	167
8. Rozpowszechnianie programów radiowych i telewizyjnych	171
III. Zakres działalności gospodarczej objętej przekształceniami koncesji w zezwolenia przy podejmowaniu działalności gospodarczej	177
1. Działalność telekomunikacyjna	177
A. Rozwój prawa telekomunikacyjnego w Polsce	177
B. Nowe prawo telekomunikacyjne. Uwagi ogólne	180
C. Organy właściwe w sprawach działalności telekomunikacyjnej. Prezes Urzędu Regulacji Telekomunikacji	181
D. Zezwolenia telekomunikacyjne	182
E. Pozwolenia radiowe	183
F. Ochrona konkurencji i odbiorców usług telekomunikacyjnych	184
2. Usługi pocztowe o charakterze powszechnym	186
3. Wytwarzanie wyrobów spirytusowych	189
4. Wytwarzanie wyrobów tytoniowych	190
5. Usługi detektywistyczne	192
6. Licencje przewozowe w międzynarodowym transporcie drogowym	195
7. Produkcja i dystrybucja tablic rejestracyjnych pojazdów	198
8. Zarządzanie lotniskami. Transport lotniczy oraz wykonywanie innych usług lotniczych	199

9. Wytwarzanie środków farmaceutycznych i materiałów medycznych	202
10. Prowadzenie aptek ogólnodostępnych	204
11. Prowadzenie hurtowni, składów celnych i konsygnacyjnych środków farmaceutycznych i materiałów medycznych	206
12. Konfekcjonowanie i obrót środkami ochrony roślin	207
13. Obrót w kraju i za granicą oraz sprzedaż usług turystycznych obejmujących polowania	209
14. Prowadzenie agencji celnej	211
15. Wyrób wyrobów winiarskich	213
IV. Działalność gospodarcza zwolniona od otrzymania zezwoleń i koncesji	214
1. Uwagi ogólne	214
2. Odstąpienie od administracyjnoprawnej reglamentacji w zakresie podejmowania działalności	216
A. Przetwórstwo i obrót metalami szlachetnymi i kamieniami szlachetnymi	216
B. Przetwórstwo i obrót metalami nieżelaznymi	217
C. Obrót dobrami kultury powstałymi przed 9 maja 1945 r.	218
D. Usługi paszportowe	219
E. Dokonywanie przenoszenia zapisu dźwięku i obrazu na taśmy, płyty, kasety, wideokasety i wideopłyty	219
F. Produkcja, opracowanie, dystrybucja i rozpowszechnianie filmów	221
G. Chów, hodowla i połów ryb w wodach śródlądowych	222
H. Prowadzenie targowisk	223
I. Transport morski oraz zarządzanie portami morskimi innymi niż porty o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej	224
J. Usługi turystyczne z wyjątkiem organizowania imprez turystycznych i pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych	225
K. Sport profesjonalny	227
L. Poszukiwanie i wydobywanie surowców mineralnych znajdujących się w odpadach powstałych po robotach górniczych oraz po procesach wzbogacania kopalin	228
V. Postępowanie w sprawach udzielenia koncesji i zezwoleń	229
1. Istota i podstawowe wyznaczniki postępowania koncesyjnego i postępowania w sprawach udzielania zezwoleń	229
2. Podstawowe elementy koncesji	233

3. Wniosek o udzielenie koncesji i zezwoleń	234
4. Udzielanie koncesji	238
5. Odmowa udzielenia koncesji	241
6. Zakresy czasowe zezwoleń i koncesji	243
7. Kontrola organu koncesyjnego	244
8. Cofnięcie koncesji	246
9. Promesa	250
10. Zabezpieczenia majątkowe	251
11. Warunki wykonywania koncesji	253
VI. Wygaśnięcie obowiązku uzyskania koncesji i zezwoleń	257

Rozdział trzeci

Publicznoprawna reglamentacja w zakresie podejmowania działalności gospodarczej na podstawie ustaw szczególnych

I. Handel zagraniczny	261
1. Uwarunkowania międzynarodowe obrotu towarowego z zagranicą	261
A. Zasady podstawowe obrotu towarowego z zagranicą	261
B. Ogólne Porozumienie w Sprawie Taryf i Handlu (GATT)	262
C. Światowa Organizacja Handlu (WTO)	264
D. Układ Europejski	266
E. Środkowoeuropejska Umowa o Wolnym Handlu (CEFTA)	267
2. Prawo celne	269
A. Podstawowe instytucje prawa celnego	269
a. Uwagi ogólne	269
b. Cło	270
c. Taryfa celna	272
d. Pochodzenie towarów	274
e. Wartość celna towarów	276
f. Kontyngenty i plafony taryfowe	277
B. Organy celne. Inspekcja Celna	281
C. Procedury celne	283
a. Uwagi ogólne	283
b. Dopuszczenie towaru do obrotu	287
c. Tranzyt	288
d. Uszlachetnianie czynne	288
e. Uszlachetnianie bierne	290
f. Przetwarzanie pod kontrolą celną	291
g. Odprawa czasowa	291
h. Składy celne	292
i. Procedura wywozu	294
D. Zwolnienia celne i operacje uprzywilejowane	294
E. Wolne obszary celne	299

3. Publicznoprawne ograniczenia obrotu z zagranicą	302
A. Administrowanie obrotem z zagranicą towarami i usługami	302
a. Uwagi ogólne	302
b. Ograniczenia w obrocie towarowym z zagranicą	303
c. Formy ograniczeń i zakazów	304
B. Ochrona przed nadmiernym przywozem towarów na polski obszar celny	306
C. Ochrona przed przywozem towarów po cenach dumpingowych	309
D. Obrót z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa	311
a. Obrót specjalny oraz obrót z zagranicą towarami i technologiami. Uwagi historyczne	311
b. Nowe prawo obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa	312
4. Elektroniczny obrót towarowy	315
II. Działalność banków w Polsce. Banki komercyjne	320
1. Uwagi ogólne	320
2. Bank centralny	322
3. Tworzenie banków	327
4. Rodzaje banków	330
A. Uwagi ogólne	330
B. Banki państwowe	330
C. Banki niepaństwowe działające w formie spółki akcyjnej	331
D. Banki spółdzielcze	333
E. Szczególne kategorie banków	337
F. Kasy i instytucje parabankowe	339
G. Banki polskie za granicą i oddziały banków zagranicznych w Polsce	340
5. Łączenie się banków. Grupy bankowe	343
6. Działalność banków	345
7. Bankowy Fundusz Gwarancyjny	349
8. Nadzór bankowy	352
III. Reglamentacja publicznego obrotu papierami wartościowymi	357
1. Uwagi ogólne	357
2. Komisja Papierów Wartościowych i Giełd	357
3. Publiczny obrót papierami wartościowym	360
A. Uwagi ogólne	360
B. Rynek papierów wartościowych	361
C. Pierwotny obrót papierami wartościowymi	362
D. Wtórny obrót papierami wartościowymi	363

E. Dopuszczenie papierów wartościowych do publicznego obrotu	364
F. Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych	369
G. Pozagiełdowy obrót papierami wartościowymi	370
4. Działalność maklerska. Domy maklerskie	372
5. Giełdy papierów wartościowych	374
IV. Giełdy towarowe i giełdy usług	378
1. Uwagi ogólne	378
2. Zasady funkcjonowania giełd towarowych na świecie	379
A. Istota giełd towarowych	379
B. Transakcje giełdowe	380
C. Rozwój giełd towarowych na świecie. Początki giełd w Polsce	381
3. Giełdy towarowe w Polsce. Model normatywny	384
A. Tworzenie giełd towarowych	384
B. Ustrój giełd towarowych	385
C. Giełdowe izby rozrachunkowe	386
D. Towarowe domy maklerskie. Maklerzy giełd towarowych	388
4. Domy składowe	389
V. Fundusze inwestycyjne	393
1. Uwagi ogólne	393
2. Fundusze inwestycyjne. Początek drogi	393
3. Istota i zasady działania funduszy inwestycyjnych	394
4. Rodzaje funduszy inwestycyjnych	399
A. Fundusze inwestycyjne otwarte	399
B. Specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte	401
C. Fundusze inwestycyjne zamknięte	401
D. Specjalistyczne fundusze inwestycyjne zamknięte	402
E. Fundusze inwestycyjne mieszane	404
F. Łączenie funduszy otwartych i specjalistycznych funduszy otwartych	404
5. Zarządzanie zbiorczym portfelem papierów wartościowych	405
6. Zbywanie tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze inwestycyjne z siedzibą w państwach będących członkami Unii Europejskiej	406
7. Fundusze działające na podstawie ustaw specjalnych	407
VI. Działalność ubezpieczeniowa	407
1. Istota działalności ubezpieczeniowej	407
2. Zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej	408

3. Rygory w zakresie prowadzenia działalności ubezpieczeniowej	409
4. Inne zezwolenia w zakresie ubezpieczeń	410
5. Pośrednictwo ubezpieczeniowe	411
6. Instytucjonalno–organizacyjne zabezpieczenia praw ubezpieczonych	412
VII. Specjalne strefy ekonomiczne	413

Rozdział czwarty

Publicznoprawne ograniczenia i obowiązki

prowadzących działalność gospodarczą przedsiębiorców	417
I. Nieuczciwa konkurencja	417
II. Ochrona konkurencji i konsumentów	420
1. Kształtowanie się ustawodawstwa antymonopolowego	420
2. Praktyki ograniczające konkurencję	422
3. Ograniczenia w zakresie koncentracji przedsiębiorców	424
4. Organy ochrony konkurencji i konsumentów	425
5. Procedura postępowania w sprawach ochrony konkurencji	428
A. Uwagi ogólne	428
B. Postępowanie antymonopolowe w sprawach praktyk ograniczających konkurencję	430
C. Postępowanie w sprawach koncentracji	431
6. Prawnomiędzynarodowe uwarunkowania w zakresie ochrony konkurencji	432
III. Zakazy konkurencji	434
1. Uwagi ogólne	434
2. Pojęcie konkurencji	434
3. Pojęcie interesów konkurencyjnych	436
4. Zakaz konkurencji w Kodeksie pracy	437
5. Zakaz konkurencji w Kodeksie spółek handlowych	438
6. Zakaz konkurencji w ustawie o nieuczciwej konkurencji	440
7. Zakaz konkurencji w ustawodawstwie antymonopolowym	441
8. Zakaz konkurencji w ustawie o przedsiębiorstwach państwowych	442
9. Zakaz konkurencji w ustawie — Prawo spółdzielcze	443
10. Zakaz konkurencji w ustawie antykorupcyjnej	443

11. Zakaz konkurencji w poprzednim prawie o działalności gospodarczej	444
IV. Ochrona obrotu gospodarczego	446
1. Uwagi ogólne	446
2. Karalna niegospodarność	446
3. Oszustwo kapitałowe. Wyludzenie kredytu, gwarancji kredytowej, dotacji, zamówienia publicznego lub subwencji	448
4. Wyludzenie odszkodowań ubezpieczeniowych (oszustwo asekuracyjne)	451
5. „Pranie brudnych pieniędzy”	452
A. Pojęcie i istota problematyki „prania brudnych pieniędzy”	452
B. Prawnomiędzynarodowe zabezpieczenia w zakresie „prania brudnych pieniędzy”	453
C. Penalizacja problematyki „prania brudnych pieniędzy”	456
D. Przeciwdziałanie wprowadzeniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych i nieujawnionych źródeł	458
a. Uwagi wstępne	458
b. Właściwość organów	459
c. Obowiązek rejestracji transakcji. Wstrzymanie transakcji	460
d. Kontrolowanie instytucji obowiązanych	462
6. Zamierzone działanie na szkodę wierzycieli	463
7. Pozorne bankructwo	465
8. Zaspokajanie wierzycieli z pominięciem obowiązujących zasad prawnych	467
9. Nierzetelne prowadzenie dokumentacji	469
10. Lichwa	470
11. Udaremnianie lub utrudnianie przetargu publicznego	471
12. Falszowanie znaków i dat	472
V. Działalność gospodarcza funkcjonariuszy publicznych. Prawo antykorupcyjne	473
1. Służba publiczna	473
2. Istota rozwiązań antykorupcyjnych	475
3. Ustawa antykorupcyjna	477
4. Przepisy antykorupcyjne w innych ustawach	479
5. Ustawa „kominowa”	480
6. Konwencja o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych	483

VI. Zamówienia publiczne	484
1. Uwagi ogólne	484
2. Tryby realizowania zamówień publicznych	486
VII. Wybrane publicznoprawne ograniczenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (ograniczenia natury policyjno-administracyjnej)	489
1. Ochrona własności przemysłowej	489
A. Uwagi ogólne. Kształtowanie się podstaw prawa własności przemysłowej	489
B. Ochrona znaków towarowych	490
C. Wynalazki, wzory użytkowe i wzory przemysłowe	491
D. Świadczenie pomocy w zakresie własności przemysłowej (rzecznicy patentowi)	493
E. Normalizacja	494
2. Ochrona środowiska	494
3. Potrzeba zapewnienia ładu przestrzennego	497
4. Prawo budowlane	499
5. Ograniczenia techniczno-organizacyjne	499
VIII. Wybrane wymagania prawne związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	500
1. Obowiązek posiadania kwalifikacji	500
2. Obowiązki w zakresie rachunkowości	504
3. Rachunki bankowe	506
4. Firma. Oznaczenie zakładu	511
A. Firma	511
B. Oznaczenie wyrobów wprowadzonych do obrotu	514
C. Oznaczenie zakładu	515
5. REGON i NIP	516
6. Normatywy techniczne i certyfikaty importowe	518
Bibliografia	519